

WERKASALON SUKUTERVEISET

SUKUSEURAN JÄSENLEHTI 10
Vihanti huhtikuu 2007

Vaarit kvartetti aloittamassa sukujuhlia 2006

TÄSSÄ LEHDESSÄ

Hannele Monto,

Kesäjuhlien tunnelmia

Kyllikki Lindholm,

Sukukokouksia Kyllikin kokemana

Kutsu Sukuleirille

Sinikka Hakonen,

Sukupolvet kohtaavat

Suvun tohtorit Jaana Lindström

Jonna Häkkinä

Kyllikki Lindholm

Essi ja muodostelmaluistelu

Esineiden kertomaa

Helena Lahdenperä,

Kasvisruokia Anna-tädin reseptillä

Suvun tunnukset – myymälä

Kaisu Mikkela

Werkasaran synty

Kaisu Mikkela

Verkasalolaisten sukuidentiteetti

Pekka Verkasalo

Tutustutaan sukuun

työryhmän kokouksen antia

Vuosi 2006

Usvaneidot tanssii – Vihantilaisia runoja

Seuran hallitus 8.7.2006

Puheenjohtaja

Pekka Verkasalo

050 5553 295

Haukantie 38
04320 Tuusula

pekka.verkasalo@kolumbus.fi

Varapuheenjohtaja

Ilkka Verkasalo

(08) 284 745

Verkaperäntie 195
86360 Ilveskorpi

ilkka.verkasalo@kotinet.com

Eija Hanhineva

(08) 281 278

Tinatie 6
86400 Vihanti

eija.hanhineva@vihanti.fi

Juhani Mikkela

050 5539 561

Ymmyrkäisentie 10 A 1
90580 Oulu

juhani.mikkela@oulu.fi

Minna-Mari Myllykangas

044 0777 847

Laajakankaankatu 4 A 3
87500 Kajaani

minnamari.myllykangas@gmail.com

Sihteeri

Petri Verkasalo

050 3574 257

lisakintie 13
85410 Sievi

(08) 480 108

p.verkasalo@omanetti.fi

Verkasalon suvun sukujuhla kesällä 2006

Hannele (Unton tytär) Monto s. Verkasalo

Olipa taas mukavaa tavata vanhoja tuttuja sukulaisia ja uusia ennen näkemättömiä tai kauan sitten nähtyjä sukulaisia. Nyt oli Kalle Eliaan sukuhaaran vuoro olla sukujuhlan vetovastuussa.

Näyttelyyn oli saatu mm. Marke Ahosen maalauksia, Arto Isokankaan kivikokoelma, Pekka Verkasalon maratonmuistoja ja Maarit Ollilan ja Marita Verkasalon posliinimaalauksia ja Maritan nukkeja sekä Maria Kormanon käsitöitä. Sukujuhlan kulku noudattaa vanhoja perinteitä - kirkko, ilmoittautuminen Ukonkantissa, kahvit Hietalankantissa, juhla, kokous, näyttely.

Menikö se noin viime kesänäkin?

- pappi oli sairastunut, tarvittiin Yrjö Verkasaloa lukemaan raamatun tekstiä
- ilmoittautuminen sujui joutuisasti, kun Marjatalolla oli pieniä apulaisia
- kahvin kanssa saimme iki-ihanaa juustoa (sen takia kannattaa ajaa pääkaupunkiseudulta Vihantiin saakka)
- ohjelmana oli laulua, laulua ja laulua! Mitä se meille kertoi? historiaa, vanhoja juttuja Vaarit kvartetin esittämänä Eero Verkasalon johdolla
- ruokailu seurakuntakeskuksessa, siellä pääsi juttelemaan sukulaisten kanssa – sellaistenkin, joiden vieressä ei istunut juhlan aikana
- esitelmä: Erkki Verkasalo kertoi puusta, muttei puisevasti
- sukuseuran kokous sujui leppoisasti keskustellen ja ideoiden tulevaa.

Hallitukseen saatiin muutama uusi jäsen.

Näinhän se sujuu. Onko sitä itse tulossa vanhaksi, kun perinteinen kaava tuntuu tutulta ja turvalliselta eikä oikein muuta osaa kaivatakaan. Juurianihan minä sukujuhlissa etsin, isäni laulumaita ja isoisäni runonlausuntaa. On hyvä huomata, että suku on laaja, siinä on monta haaraa ja monenlaisia ihmisiä. Kaikilla meillä on yhteiset juuret. Meillä vielä kahdet, kun isoäiti Aino Marian sukuhaara on Anna.

Tietenkin ne "lähijuuret" ovat rakkaimpia: sedät, tädit ja serkut sekä heidän puolisonsa ja lapsensa.

Me, Jaakko Hjalmarin ja Aino Marian lastenlapset päätimme pitää "serkkubileet" sukujuhlien yhteydessä. Meitä oli paikalla 16 serkusta 21:stä Lehtosaaren pihapiirissä leikkimässä, temmeltämässä ja saunomassa – osalla lapset mukana – Osmon, Eeron ja Yrjön valvovien silmien alla.

Onerva vielä lupasi siirtää perimätietoa ja taitoa meille kaupunkilaistuneille opastamalla meitä rieskan ja juuston tekoon jonakin tulevana viikonloppuna.

On ehkä helpompi pysyä pystyssä nykyelämän myrskyissä, kun tietää, että juuret ovat syvällä Vihannin mullassa.

Vihannista ylypiä

Oon minä meleko ylypiä ihtestäni,
Ku ossaan porista Vihannin kieltä.
Tuntuu makialta sanua, että
oon tolokuttomasti rakastunu tai
tulin justiin kissoista tai
ilimat on olleet hirviöitä.

Näin ihan livenä Pertti Salovaaran,
josta ihan äskön luin lehestä,
että se on jotenki vihantilainen,
ku sen mummu assuu Lumimehtäsä.

Vihantilaiseksi ei tarvittekkään syntyä
sen ku vaan rupiaa elämään vihanniksi.

Anja O. Kaartinen

Sukukokouksia Kyllikin kokemana

Kyllikki Lindholm

Olin mukana Verkasalon sukuseuran tapaamisessa v. 2000. Silloin tunsin oloni aika oudoksi. Ainoa sukulaiseksi tuntemani henkilö oli veljeni, jonka kanssa olimme yhdessä liikkeellä. Harkitsin jopa seuran jäsenyydestä luopumista. Tämä voi osaltaan johtua siitä, ettei äidillämme sisaruksineen ollut ainuttakaan serkua Suomessa

Kun kutsu vuoden 2006 tapaamiseen saapui, tuli minulle kuitenkin kumma halu osallistua. Kun aviomiehelläni Arnellakaan ei ollut mitään pohjoisen matkaa vastaan ja veljeni Kalervo Anjansa kera oli lähdössä, ei edes äkillinen selkävaiva estänyt sitä.

Vihanti on paikkakuntana jäänyt oudoksi. Aikoinaan se oli rautatieasema, josta pääsi linja-autolla Alpuan ja Lumimetsän kautta Rantsilan Savalojalle mummulaan. Teiniikäisenä saimme ystäväni kanssa pyöräretkellä yösjän äitini pikkuserkun Toivo Yrjö Mikkelän perheen luona joskus vuonna 1948 taikka 1949.

Hyvin järjestetty sukutapaaminen meni verkasalolaisen tasokkaasti. Omalta kohdaltani tilanne muuttui henkilökohtaisemmaksi, kun joukosta ilmaantui Mikkelän sisaruksista Sirkka (nyk. Lumiaho) ja Sinikka. Olen heille sekä Yypänahon (Verkasalo) että Mämmeahon kautta sukua. Annan sukuhaara tuntui jo paljon läheisemmältä, ja jollakin tavalla vaistosin yhtäläisyyksiäkin. Tämä tunne vahvistui vielä sunnuntaina vierailuilla Lumimetsässä.

Hyvin hoidettuja maatiloja

Eipä ihmetytä missä on luotu pohja nuorille edetä opinteillään ja virkauralla sukukokouksessa esiin tulleella tavalla. Tunnettu suurta kunnioitusta maanviljelijäsukulaisia kohtaan, kun löytyy niin hyvinhoidettuja tiloja ja aktiiviroolista siirtyneellä sukupolvella kauniita "van-

hain koteja". Suuri on ihailumme myös heidän aktiivisuuttaan sekä kädentaitojansa kohtaan. Kädentaitoja näkyi hienoissa käsitoissa ja puutarhoissa. Eikä idearikkaus ollut vain vanhempien sukupolvien ominaisuus. Nuorempaa polvea edustavan Markku Lumiahon keksintö vanhan maitosäiliön muuttamisesta uima-altaaksi oli varsin nokkela.

Suuret kiitokset sukukokouksen järjestäjille, Mikkelän "tytöille" ja muille Lumimetsän "pikku-pikkuserkuille" perheineen mieliin jäävästä sukukokouksen jälkeisestä sunnuntaipäivästä meiltä kiertolaisilta. Tästä vierailukierroksesta veljeni

jalaisuudestani, äidin puolelta pohjois- ja keskipohjalaista ja isäni puolelta vakaasti pohjoispohjalaista. Pohjoiskarjalainen opiskelu- ja asuintoverini iskosti päähäni lausahduksen "Ei se oo synty olla savolainen, se on vain niin h-tin suuri häpiä" (kaikella ystävyydellä ja kunnioituksella savolaisia ystäviäni kohtaan).

Seuraavaan sukukokoukseen toivoisin nimikorttia rintaan, johon selvä tila sukuhaaran lisäämiseen. Lisäksi sukukokoukseen mahdollisia sukuhaarojen omia "juttutuokioita"

Lumimetsän Mämmeahossa Anjä Värri (oik.), Kalervo Sutela, Kyllikki Lindholm, Sirkka Lumiaho, Matti Lumiaho, Taimi Lumiaho, Markku Lumiaho, Maija-Liisa Lumiaho ja Kaisu Mikkelä.

Kalervon video kertoo enemmän, kun tavataan.

Pohjalaisuusko savolaisuutta?

Sukukokouksen historiaosassa tuli ilmi minua melkein järkyttänyt tieto meissä Verkasaloissa olevasta savolaisuudesta aikojen takaa. Olen aina ollut jollakin tavalla ylpeä poh-

Seuraavassa kokouksessa 2009 tavataan!

Kyllikki Lindholm Vantaalta
o.s. Sutela
Ylihoitaja
Annan sukuhaaraa

Tavataanko kesällä SUKULEIRILLÄ?

Werkasalon sukuseuran jäsenten keskuudessa on ilmennyt halukkuutta kesäleirin viettoon. Yhteisten pelien, leikkien, retkien, ohjelmatuokioiden ym. ohessa on tarkoitus ennen kaikkea tutustua lisää toisiimme. Leirille ovat tervetulleita kaikenikäiset "werkasalolaiset". Voit tulla yksin tai yhdessä, esimerkiksi isovanhemmat voivat ottaa mukaan perheensä nuorimpia, kummit kummilapsiaan, serkut serkkujaan jne.

Hallituksen kokouksessa tammikuussa lupauduimme leirin vetäjiksi ja yhdyshenkilöiksi. Alustavasti leiriä varten on varattu Vihannin kotiseutukeskuksen tutut tilat. Leiri on tarkoitus järjestää viikonloppuleirinä 6.-8.7.2007. Sukuseuran hallitus päätti maksaa leiri- ja majoitustilojen kustannukset. Ruokakustannuksiin keräämme leirin alussa osallistujilta pienen omavastuun: lapset ja nuoret 10€ ja aikuiset 15€.

Ilmoittautumiset pyydämme toukokuun loppuun mennessä. Ilmoittautua voi puhelimella, sähköpostin kautta tai kirjeellä. Mainitkaa mahdolliset ruokavaliot ilmoittautumisen yhteydessä.

Toivomme saavamme ehdotuksia ja toivomuksia leirin sisällöstä ilmoittautumisen yhteydessä. Lisäksi toivomme avuksemme aikuisia vastuuhenkilöitä käytännön järjestelyihin sekä ideoimaan ja ohjaamaan leirituokioita. Leirin sisältöä suunnittelemme ilmoittautumisen jälkeen, kun osallistujien määrä, toiveet ym. ovat tiedossa.

Toivomme mahdollisesti toteutuvan sukuleirin olevan alku uusille leireille tulevina vuosina!

Kuva: Kaisu Mikkela. sukuleiriläisiä juurillaan Haapamaan talossa Ilveskorvessa
Kuva on kesän 2006 sukuleiriltä, jonka erityisaiheena oli viestintä.

**Sydämellisesti tervetuloa!
Lämpimästi tervehtien**

Eija Hanhineva
Tinatie 6
86400 Vihanti
044-0964514
eija.hanhineva@vihanti.fi

Minna-Mari Myllykangas
Laajankankaankatu 4 A 3
87500 Kajaani
044-0777847
myllykan@mail.student oulu.fi

SUKUPOLVET KOHTAAVAT

Sinikka Hakonen

* Katseemme kohtaavat

Vanhasta valokuvasta katsovat suoraan silmiini äidinäitini Retriika Ahola ja hänen vanhempansa Kaarlo ja Reeta Häkkilä. Heidän vakavat ja juhlalliset katseensa tavoittavat minut monen sukupolven takaa. Olin seitsemän vuoden ikäinen kun isoäitini Retriika kuoli ja muistoni hänestä ovat vähäiset pitkän välimatkan takia. Kuitenkin mieleeni on piirtynyt kuva isoäidistä äitini kertomana. Olen ymmärtänyt, että äidillä ja isoäidillä oli hyvin läheiset suhteet. He kirjoittelivat toisilleen, ja löysin 28.4.1946 päivätyyn kirjeen, josta kynän jälki oli juuri ja juuri luettavissa. Siinä isoäitini Retriika kiittää minua kirjeestä, jonka lienen raapustanut harakanvarpailla alle kuusivuotiaana. Koskettavin muisto liittyy isoäidin kuolemaan. Äitini kertoi, että isoäiti kävi hyvästelemässä hänet kuolinpäivänään. Äitini kuuli kotitalomme rappusilta askeleita, mutta ketään ei tullut sisään. Se oli sama päivä, jolloin isoäitini kuoli.

* Kuulun johonkin

Kuva puhuttelee sukupolvien yli. Miksi on tärkeää pysähtyä miettimään menneitä sukupolvia ja heidän merkitystään nykyhetkessä? Kun hahmotamme itsemme osana sukupolvien ketjua, saamme siitä oman identiteettimme aineksia. Ihmisen elämänlaatua on tuntee kuuluvansa johonkin. Suku, perhe ja läheiset ihmiset kiinnittävät meidät toisiimme, tärkeisiin paikkoihin ja kulttuuriin kokonaisuutena. Saamme menneiden sukupolvien kokemuksista ajallista ja paikallista ulottuvuutta omaan elämäntilanteeseen. Vanhojen ihmisten elämäntilanteita ja elämäntilanteita kannattaa arvostaa. Nykyisyys ei ole tyhjiö, vaan yksilöllinen elämäntilanne, eri sukupolvien ja koko yhteiskunnan historia ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Menneisyyden ja nykyisyyden

Retriika Ahola (o.s. Häkkilä, s. 1879) ja hänen vanhempansa Kaarlo Häkkilä (s. 1843) ja Reeta Häkkilä (o.s. Turula, s. 1846)

kohtaamisesta saamme ymmärrystä suuntautua tulevaan. Elämä merkityksellistyy sukupolvien vuorovaikutuksessa.

* Erilaisia sukupolvia

Sukupolvia voi ymmärtää eri tavoilla. Tavallista on ajatella tietynä

aikana syntyneitä ikävaihe- tai ikäryhmäsukupolvia. Silloin voidaan puhua tietyn yhteiskunnan lapsista, nuorista tai keski-ikäisistä. Niitä ovat esimerkiksi sodan jälkeen syntyneet suuret ikäluokat, kuusikymmenlukulaiset tai nettisukupolvi. Yhteiskunnalliset sukupolvet ovat eläneet tietynä historialli-

senä aikana ja he ovat samanikäisinä kokeneet samoja yhteiskunnallisia tapahtumia. Heitä ovat esimerkiksi sota-ajan pulan kokeneet ihmiset, jotka voivat kertoa monenlaisia selviytymistarinoita. Elämäkertatutkimuksissa on erotettu suomalaisia sukupolvia: jälleerakentajien, kaupungistumisen, suurten ikäluokkien, kansainvälistyvän, elämänvaiheiden epäjatkuvuuden sukupolvista nettisukupolviin. Heillä voi olla yhteinen sukupolvitietoisuus, ja he jakavat samanlaisen maailmankuvan. Tietty elämäntapa ja -tyyli voivat tuottaa yhteenkuuluvuuden tunnetta. Perhesukupolvet muodostavat lasten ja vanhempien ketjuja ja väestön eliniän kohottua voi samanaikaisesti elää useita sukupolvia.

* Yhdessä ja erikseen

Kun yhteiskunta modernisoituu ja kansainvälistyy, myös ihmisten kohtaamisen tavat muuttuvat. Eri sukupolvet voivat asua kaukana toisistaan, ja muutenkin elämä on 'mobiilia' ja laajenee kodin ulkopuolelle. Saattaa olla, että elämäntapojen tietty hajoaminen ja epävarmuus ovat käynnistäneet sukujuurien etsintää ja vahvistamista. Tarve kuulua johonkin antaa turvallisuutta. Sosiaaliset verkostot ovat laajoja ja monirakenteisia esivanhempien

aikaan verrattuna. Kasvokkaista kohtaamista korvaavat uudet viestintä- ja kommunikaatiovälineet, joista esivanhempamme eivät voineet uneksiakaan. Vaikka teknologia mahdollistaa yhteydenpidon eri sukupolvien välillä, silti syntyy jännitteitä, ehkä perhesukupolvien, mutta myös yhteiskunnallisten sukupolvien välillä. Nuoret voivat syyttää vanhempia huonosta taloudenpidosta, elämän epävarmuudesta ja pätkätöistä. Etenkin suuret ikäluokat ovat joutuneet syytösten kohteiksi. Toisaalta vanhemmat ihmiset ihmettelevät nuorison käyttäytymistä ja erilaista elämäntapaa omaan sukupolveensa verrattuna.

Toki jännitteisten suhteiden rinnalla on myös myönteisiä kokemuksia ja aitoa eri-ikäisten kohtaamista. Kun perherakenteet muuttuvat ja isovanhemmat asuvat kaukana lastenlapsistaan, voi rakentaa lasten ja vanhojen välille yhteistoimintaa. Päiväkodit ja koulut ovat luoneet yhteistyösuhteita lähiympäristönsä vanhoihin ihmisiin. Näin eri sukupolvet oppivat kohtaamaan toisensa luontevasti arkielämässä. Työyhteisöissä hyvää ikäkäytäntöä on, kun eri-ikäiset työntekijät työskentelevät rinnakkain ja sekä antavat että saavat toisiltaan. Seniorityöntekijällä on pitkän elämän- ja työkokemuksensa perusteella kokemuksellista

osaamista, hiljaista tietoa ja elämäntuntijoutua ja nuorella vastaavasti tuoreempaa teoretietoa. Yleensä pitäisi yhdyskuntasuunnittelussa ottaa huomioon eri sukupolvien rinnakkain eläminen. Pitää päästä sukupolvien vastakkainasettelusta ja sen sijaan ajatella, että eri sukupolvet ovat riippuvaisia keskenään. Jos on jotain ongelmia, ne voidaan myös ratkaista yhdessä. Maailman kokeminen yhteisenä tuo yhdenvertaisuutta ja poistaa ikäsyrintää.

* Sukupolvitekoihin

Yhteistä maailmaa voivat osaltaan luoda sukujen kokoontumiset ja sukuseuratoiminta. Niinpä haastan tässä seuran jäseniä tekemään sukupolvitekoja ja kertomaan niistä tässä julkaisussamme. Sukupolvet voivat kohdata toisensa valokuvien, esineiden, tarinoiden, paikkojen ja toiminnan muodossa.

Palaan uudestaan katsomaan esivanhempieni kuvaa. Perinteisesti valokuviiin on merkattu ristillä kuolleet henkilöt. Vaikka vanhat sukupolvet eivät enää fyysisesti ole läsnä, he elävät sosiaalisesti keskuudessamme. Voimme muistelemalla palauttaa heidät läsnä oleviksi ja saada siitä voimavaroja itsellemme ja toisillemme. Silloin emme ole yksin.

Kirjallisuutta

- Marin, Marjatta & Hakonen, Sinikka (toim.) (2003)
Seni- ja vanhustyö arjen kulttuurissa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Roos, JP (1987) Suomalainen elämä.
Tutkimus tavallisten suomalaisten elämäkerroista. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Sankari, Anne & Jyrkämä, Jyrki (toim.) (2001)
Lapsuudesta vanhuuteen. Iän sosiologiaa. Tampere: Vastapaino.
- Walker, Alan (Ed.) (1996)
The new generational contract. London: UCL Press.
- Walker, Alan (Ed.) (2005)
Understanding quality of life in old age. Berkshire: Open University Press.

Sinikka Hakonen
Liisa Verkasalon sukuhaaraa
Sinikka.Hakonen@kolumbus.fi,
puh. 014-610245

Tohtori Jaana Lindström

Jaana väitteli tohtoriksi Marraskuussa 2007

Elintapaohjaus tyyppin 2 diabeteksen ehkäisyssä –
ruokavalion koostumuksen merkitys
sekä suuririskisten henkilöiden tunnistaminen

Jaana Lindströmin väitöskirjatyö osoitti:

**Tehostettu elintapaohjaus pienentää
riskiryhmien vaaraa sairastua diabetekseen**

Kuvassa Jaana tohtorikaronkassa
sukulaistensa ympäröimänä

Tyyppin 2 diabeteksestä on tullut yksi terveydenhuollon suurista haasteista. Tautia kutsuttiin aikaisemmin vanhuusiän, sittemmin aikuistyyppin diabetekseksi, erotukseksi yleensä kasvuiässä puhkeavasta tyyppin 1 eli insuliininpuutosdiabeteksestä. Potilaan iän perusteella tauteja ei enää nykyisin voi tarkasti erottaa; Amerikassa, missä "kaikki on suurempaa", tyyppin 2 diabetesta esiintyy nykyään myös lapsilla, ja tilanne on rantautumassa myös meille. Tyyppin 2 diabetes on vakava sairaus, sillä siihen liittyy ikäviä liitännäissairauksia. Esimerkiksi diabeetikoiden riski kuolla sepelvaltimotautiin tai aivohalvaukseen on kaksin-, jopa nelinkertainen verrattuna henkilöihin, joilla ei ole diabetesta.

Diabetesta sairastaa arviolta vajaa puoli miljoonaa suomalaista, näistä lähes puolet tietämättään. Keski-ikäisistä miehistä yli 40 prosentilla ja naisista kolmanneksella on jonkinasteinen

sokeritasapainon häiriö. Taudin lisääntyminen johtuu pääasiassa elintapojen muutoksesta, erityisesti liikunnan vähenemisestä sekä lihavuuden yleistymisestä. Elintapoihin liittyvien riskitekijöiden rooli taudin kehittämisessä tarjoaa toisaalta mahdollisuuden taudin ennaltaehkäisyyn. Kansanterveyslaitoksessa tehdyssä väitöskirjatyössä todettiin, että varsin kohtuullisilla elintapa-

muutoksilla sairastumisriski alenee selvästi. Elintapaohjauksen vaikutus lisäksi säilyi vielä ohjausjakson päättymisen jälkeen. Tehostettu ehkäisytyö kannattaa kohdistaa henkilöihin, joilla on suurentunut riski sairastua tyyppin 2 diabetekseen. Heidät voidaan varsin luotettavasti tunnistaa yksinkertaisen diabetesriskitestin avulla.

Diabeteksen ehkäisy tutkimukseen (Diabetes Prevention Study, DPS) valittiin viidellä paikkakunnalla 522 vapaaehtoista, keski-ikäistä, liikapainoista miestä ja naista, joilla seulontavaiheessa todettiin koholla oleva verensokeri, mutta ei kuitenkaan diabetesta. Henkilöt jaettiin satunnaisesti saamaan joko tavanomaista (verrokkiryhmä) tai tehostettua elintapaohjausta (interventio-ryhmä). Tehostettu ohjaus sisälsi ohjattua liikuntaa ja ravitsemusterapeutin antamaa yksilöneuvontaa, jonka tavoitteena oli laihtuminen, rasvan ja erityisesti tyydyttyneen rasvan määrän rajoittaminen ruokavaliossa, sekä kuidun saannin ja liikunnan lisääminen.

Tehostettua ohjausta saaneet laihtuivat keskimäärin 4,5 kg ensimmäisen tutkimusvuoden aikana, ja kolmen vuoden jälkeen paino oli edelleen keskimäärin 3,5 kg lähtötasoa alempana. Verrokeilla paino laski keskimäärin 1,0 kg yhden vuoden ja 0,9 kg kolmen vuoden aikana. Diabetes puhkesi tehostettua ohjausta saaneille puolta harvemmin kuin verrokeille. Eniten laihtuivat ne henkilöt, joiden ruokavalio sisälsi enintään kohtuullisesti rasvaa mutta runsaasti kuitua. Heille myös diabetes puhkesi har-

vemmin kuin muille. Tehostetun ohjauksen vaikutus jatkui myös ohjauksen lopettamisen jälkeen. Keskimäärin kolmen vuoden jatkoseurannan aikana diabeteksen ilmaantuvuus oli tehostettua ohjausta saaneilla edelleen kolmanneksen verrokkeja pienempi.

Väitöskirjatyön toisessa osiossa kehitettiin testimenetelmä diabetessairastumisriskin arvioimiseksi. Aineistona käytettiin kahta kansallista väestötutkimusta, joiden osallistujien sairastuvuutta seurattiin Kansaneläkelaitoksen lääkerekisterin avulla. Ikä, painoindeksi, vyötärön ympärysmitta, verenpaine, verensokeri, verensokerin käyttö, aikaisemmin todettu kor-

kea verensokeri, liikunnan määrä sekä hedelmien ja vihannesten käyttöihteys valikoituivat osatekijöiksi diabetesriskitestiin. Lopulliseen riskitestilomakkeeseen otettiin lisäksi kysymys diabeteksen esiintymisestä suvussa. Testillä pystyttiin tunnistamaan ennakolta 78 % niistä henkilöistä, jotka 10 vuoden aikana sairastuivat lääkehoitoa vaativaan diabetekseen. Kun riskitestiä sovellettiin DPS-tutkimuksen osallistujiin, oli tulos varsin lohdullinen: interventio osoittautui kaikkein tehokkaimmaksi henkilöillä, joilla alussa oli riskitestin perusteella suurin sairastumisriski.

Verensokeri voi altistaa sairaudelle.
ETM Jaana Lindström letti diat
kautti väitöstilaisuudessaan viime kehi
vuoden marraskuussa Helsingin senä
yliopistossa, että ruoka pitäisi oma
keastaan juosta kiinni. Tällä ta
valla Lindström halusi viestittää, huon
että ruokaa on nykyään yllin kyl
lin ja liian vaivattomasti saatava
na. Ihmishistorian alkutaipaleil
n oli

Juoksija-lehti 2/2007

Jaana Lindström,
Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, A18/2006
Elintapaohjaus tyypin 2 diabeteksen ehkäisyssä – ruokavalion koostumuksen
merkitys sekä suuririskisten henkilöiden tunnistaminen

Tohtori Jonna Häkkinä

Martti Häkkinä

Kalajoella syntynyt, nyt Kempeleessä asuva FM Jonna Häkkinä väitteli 12.1.2007 Oulun yliopiston teknillisessä tiedekunnassa. Väitöskirjan otsikko suomeksi on "Kontekstiherkkien mobiilisovellusten käytettävyys - Tapaustutkimuksia ja suunniteluohjeita". Jonna Häkkinä työskentelee tutkijana Nokia Research Centerissä (NRC).

Jonnan sukujuuret ovat äidin puolelta Piippolassa ja isän puolelta Vihannissa. Yhteys Verkasalon sukuun, Liisan sukuhaaraan, tulee isän, Martti Häkkinän kautta. Liisa Verkasalon tytär Kustaava Taskila (s. Häkkinä, 1846-1907) on Jonnan mummon, vuosi sitten edesmenneen isänäidin, Toini Häkkinän (s. Taskila, 1920-2006) isoäiti.

Vihantilaisittain on mielenkiintoinen myös Jonnan toinen sukuyhteys Alpuan Iso-Häkkinään. Jonnan isänisän, Toivo Henrik Häkkinän (1916-1993) isoäiti isän puolelta on Liisa Verkasalon toisen aviopuolison Paavo (Ahola-Poukka) Häkkinän sisaren Maria Mikontyttären (1814-1898) tytär Edla (1845-1914). Edlan puoliso, Matti Kallenpoika Häkkinä (1839-1903) myi noihin aikoihin osuutensa Iso-Häkkinästä päätyen lopuksi torppariksi. Suvussa kulkevan muistitiedon mukaan hän sai lisänimen "Köyhä-Matti".

Kiintoisat ovat talonpoikaissukujen vanhat kiemurat, vähintään yhtä kiintoisat kuin Dallas ja Kauriit ja Rohkeat.

<http://www.hallinto.oulu.fi/viestin/vaitos07/hakkila.htm>

Väitöskirjan suomenkielinen selostus:

Väitöskirja käsittelee kontekstiherkkiä mobiilisovelluksia ja niiden käytettävyttä. Helppokäyttöisten mobiililaitteiden, esimerkiksi matkapuhelimien, suunnittelulle on haasteena laitteiden jatkuva monimutkaistuminen sekä niiden ominaisuuksien lisääntyminen. On esitetty, että kontekstiherkän teknologian soveltaminen laitteisiin mahdollistaisi niiden helpomman ja tehokkaamman käytön: kontekstiherkät mobiililaitteet ovat tietoisia käyttötilanteesta ja osaavat mukautua niihin. Kontekstiherkkiä sovelluksia on aiemmin tutkittu pääasiassa teknologisista lähtökohdista käsin. Kuitenkin myös laitteiden käytettävyttä on olennaista tutkia, sillä kuluttajaa tyydyttävä käyttökokemus vaikuttaa merkittävästi teknologian leviämiseen ja tuotteiden menestykseen.

Väitöskirja kartoittaa kontekstiherkkien mobiilisovellusten potentiaalisia käytettävyysongelmia ja lähestyy aihetta tapaustutkimusten kautta, jotka tarkastelevat erilaisia näkökulmia ihmisen ja koneen vuorovaikutuksessa. Väitöskirjassa esitetyt tapaustutkimukset käsittelevät mm. paikkaherkkiä mobiilisovelluksia, käyttäjien välistä yhteistyötä, heidän keskinäistä tiedon jakamistaan sekä yksityisyyden hallintaa, sekä kontekstiherkän laitteen asetusten kontrollointia. Väitöskirjatutkimuksessa on myös kehitetty suunniteluohjeita, jotka pyrkivät tarjoamaan apua kontekstiherkkien mobiilisovellusten kehittäjille.

ESSIN TARINA

Kyllikki Lindholm

Maaliskuun ensimmäisenä viikonloppuna käytiin muodostelmaluistelun SM-kilpailut Helsingissä. Kilpailu oli kovaa, jaossa oli Suomen mestaruuden lisäksi kahdelle joukkueelle paikka lajin MM-kisoihin Kanadan Lontooniin 30.-31.03.2007. Mukana oli myös Helsingin Luistelijoiden Marigold IceUnity-joukkue, jossa luistelee Verkasalon sukuun Annan sukuaaraan kuuluva nuori nainen. Marigold on hallitseva maailmanmestari ja on tehnyt kovasti työtä tittelin pitämiseksi.

Tiukassa kilpailussa Marigold IceUnity voitti Suomen mestaruuden ja toiseksi tuli Team Unique Helsingfors Skridskoklubbenista. Nämä kaksi joukkuetta edustavat Suomea Kanadassa.

Lisää muodostelmaluistelusta ja siihen liittyvästä luistelijan haastattelusta.

Kuka olet?

Olen Essi Lindholm, 20 vuotta. Valmistuin ylioppilaaksi keväällä 2006 Pohjois-Haagan Yhteiskoulun liikuntalinjalta. Opiskelen tällä hetkellä Helsingin Ammattikorkeakoulun Stadiassa osteopatian koulutusohjelmassa ja asun Helsingissä. Koulun lisäksi harrastan muodostelmaluistelua Marigold IceUnity-joukkueessa. Opiskelun ja tiiviin harjoitteluohjelman lisäksi työskentelen apteekissa silloin kun ehdin.

Mitä on muodostelmaluistelu?

Muodostelmaluistelu on yksi taitoluistelun alalajeista, jossa jäällä luistelee kerrallaan 12 – 20 luistelijaa muodostaen erilaisia kuvioita. Laji on lähtöisin Yhdysvalloista ja Kanadasta.

Ensimmäinen suomalainen muodostelmajoukkue, Helsingin Taitoluisteluklubbin The Rockets (nykyisin Rockettes) perustettiin v. 1984. Nykyään Suomi on yksi muodostelmaluistelun kärkimaita; joukkueet ovat pärjänneet hyvin kansainvälisissä kilpailuissa jo vuosia. Kaudella 2006 – 2007 muodostelmaluistelujoukkueita on Suomessa yli 100.

Kauanko ole luistellut?

Olen luistellut 13 vuotta. Aloitin 8-vuotiaana Nurmijärven Taitoluistelijoiissa, joissa luistelin kolme kautta. Sieltä siirryin Etelä-Vantaan Taitoluistelijoihin juniorijoukkue Ice Stepseihin. Neljän juniorikauden jälkeen siirryinkin saman seuran seniorijoukkue Steps On Ice:iin, jossa luistelin kaksi kautta Joukkueen hajoamisen jälkeen tieni johti Marigold IceUnityyn, jossa luistelen nyt toista kautta.

Mitä luistelu on antanut sinulle?

Muodostelmaluistelusta olen saanut:

- sosiaalisia taitoja
- elinikäisiä ystäviä
- loistavan peruskunnon
- taidon käyttää aikaa tehokkaasti
  - nähnyt maailmaa kisamatkoilla
  - esiintymistaitoja
  - onnistumisen kokemuksia ja kykyä kohdata pettymyksiä
  - loistavat eväät pärjätä elämässä
  - kunnianhimoa
  - jne.

Mitä odotat Kanadan matkalta?

Odotan jännittävää kisaa maailman parhaiden joukkueiden kesken. Ovathan tällä kaudella monet joukkueet olleet todella tasaisia. Mahtavaa tunnelmaa kisahallissa, joka on ollut jo pitkään loppuunmyyty. Halli on Hartwall Areenan kokoluokkaa. Odotan innolla minkälaista on kisata Amerikan mantereella, onhan tämä minulle ensimmäinen kerta siellä. Ja totta kai odotan MM-kultaa.

Perheeni tulee seuraamaan kilpailua

Haastattelijana Kyllikki Lindholm
kyllikki.lindholm"at"kolombus.fi

Vanhojen esineiden kertomaa:

Anna-tädin arkku

Ilkka Verkasalo

Vuonna 1966 isäni Osmo Verkasalo oli saanut kuulla että hänen tädillään Anna Verkasalolla on hallussaan vanha Kaarlesta eli Verkasalon talosta peräisin oleva arkku. Anna oli tuolloin 80-vuotias ja asui yksin Suomelan talossa Ilveskorven kylän Korvenahossa. Nykyisin tuo Heiniön naapurissa ollut talo on purettu ja siitä on muistona pihapuut ja liiterirakennus.

Osmo ei muista mistä tieto arkusta oli hänelle tullut. Itse olin tuolloin viiden vuoden ikäinen pikkupoika, mutta muistan selvästi kun menimme pihan perällä olleeseen pikkuruiseen aittaan, jonka katosta päivä paistoi läpi. Aitan lattialla olleiden märkien olkien alta kaivoimme esiin arkun, joka ei kovin hyväkuntoiselta näyttänyt. Osa kannen metallivahvikkeista oli ruostunut ja lahovikaakin löytyi. Joskus arkku oli pitänyt avata "väkisten", sahaamalla lukon kohdalle kanteen reikä. Reistä oli arkkuun pudonnut hiiri, joka raatona makasi pohjalla.

Varsinainen "aarre" oli kannen sisäpuolen maalaus ja omistuskirjoitus: y verca:salo 1816. Y-kirjain on kuin pieni kirjoitus-g, jonka päällä on kaksi pistettä. Anna-täti lahjoitti arkun isälleni ja se vietiin kotini Koivulan vintille kuivumaan.

Meni muutama vuosi kunnes arkku vietiin Hirsikorpeen, Arvolan Heikille eli Seppä-Heikille korjat-tavaksi. Arkku tuotiin takaisin kotiimme 1973 ja pääsi olohuoneemme kunniapaikalle. Heikki oli uusinnut kannen lahot kaaripuut ja poikkiruostuneet raudoitukset. Lukon hän oli korjannut ja kannen reikä oli peittynyt sievällä peltipaikalla. Joskus 80-luvulla teetin arkkuun vara-avaimen Seppä-Heikillä.

Arkun ensimmäinen omistaja saattaa hyvinkin olla Yrjö Verkasalo, sukuseuramme kantaisä. Hän olisi saanut arkkunsa 13-vuotiaana.

Rullatooli

Kaisa Mikkeli, 9 v. ja Annika Salkola, 9 v.

Rullatooli on teline johon täysinäiset lankarullat laitetaan. Rullatoolia on eri kokoisia sekä eri näköisiä.

Valokuva Vihannin kotiseutumuseosta:
Marjo Myllykangas, 9 v.

Rukki

Marjo Myllykangas

Rukilla kehrättiin lankaa. Lankaa voidaan kehrätä myös värttinällä. Nykyään lankaa tehdään isoilla koneilla.

Valokuva Vihannin kotiseutumuseosta: JKS

Kasvisruokia Anna-tätin resepteillä

Helena Lahdenperä

Isäni Osmo Verkasalon tati Anna Verkasalo 1885 - 1968 toimi aikanaan kasvitarhaneuvojana, pitokokkina ja kierto-koulun opettajana Vihannissa ja muuallakin Pohjois-Pohjanmaalla. Kasvisten käyttö oli 1900-luvun alkupuolella hyvin vähäistä ja käytön opetus täytyi aloittaa ensin kasvisten viljelyn opettamisesta ja sitten sadon myötä siirtyä uusien makujen ja ruokien opettamiseen. Puutarhanviljely- ja ruoanlaittokursseilla neuvottiin mm. kasvisruokien valmistusta ja säilömistä talojen emännille ja tyttäriille. Tuohon aikaan ruoka-aineita arvostettiin niiden energiapitoisuuden perusteella, ja kasvikset olivat vähempiarvoista ruokaa, esimerkiksi sieniä pidettiin lehmän ruokana. Ongelmana oli vielä pitkään varsinkin miesväen "rehuvastaisuus". Lapsuudestani muistan Annan Suomelan kodin rehevän kasvimaan ja luulen, että Anna-täti viljeli itse tarvitsemansa havainto- ja näytekasvit.

Jokin aika sitten sain käsiini hänen syksyllä 1914 pitämänsä kasvisruokakurssin reseptejä. Kurssi pidettiin Alpuan kylällä Niemen talossa ja reseptit kirjoitti kurssille osallistunut silloin kuusitoistavuotias Alma Häkkinen. Kurssi kesti useamman päivän, ellei peräti viikon, sillä jo pelkästään kaikkien reseptin kirjoittamiseen on vierähtänyt runsaasti aikaa. Suurin osa kasvis-

ruokakurssin resepteistä on todennäköisesti peräisin Haapaveden Kasvitarha- ja Keittokoulusta, jossa Anna opiskeli vuonna 1903. Ohjeet ovat tämän päivän mittapuun mukaan suhteellisen ylimalkaisia eli ruoat valmistettiin niistä niukoista ruoka-aineista mitä oli saatavilla ja "hyppystuntumalla" eli ohjeissa ei ole tarkkoja veto- eikä painomittoja. Kurssilla valmistettiin ruokia nauriista, kaalista, porkkanoista, kukkakaa-lista, pinaatista, nokkosista, punajuuresta, lantusta, sienistä ja perunoista. Jälkiruokia tehtiin raparperista ja porkkanoista puolukoilla höystettynä. Ohjeissa kasviksia on käytetty monipuolisesti, niistä valmistettiin keittoja, muhennoksia, laatikoita, pihvejä ja salaatteja. Yllätyk-

sekseni esim. nykyään kesän aikakauslehtien ruokakuvissa näkyvät pienet punajuurenlehdet on hyödynnetty jo sata vuotta sitten, tosin siihen aikaan punajuuren varsista tehtiin muhennosta. Kasvikset syötiin yleensä kypsennettynä, ainut kypsentämätön kurssiruoka oli hapankermalla, suolalla ja ruohosipulilla höystetty retiisisalaatti. Kakkujen ja leivosten täytteeksi on käytetty sitruunalla maustettua porkkanamarmeladia jo viime vuosisadan alussa. Kekseliäästi porkkanoista on valmistettu tuolloin myös porkkanavoita, varsinaista "kevytlevitettä", sillä vehnä jauhoilla suurstetussa porkkanasoseessa on vain nokare voita. Muutoinkin ruokaohjeet ovat vähärasvaisia, juustoja ja ker-moja ei näy. Tuon ajan ihmiset elivät pääosin omavaristaloudessa, vain suola, sokeri, kahvi ja mausteet ostettiin kaupasta. Nälkä oli tuolloin tuttu vieras ja leipää jatkettiin petulla ja ruumenilla vielä monia vuosia pula-aikana.

Seuraavassa kokeiltavaksenne muutamia Anna-tätin kasviruokareseptejä vuodelta 1914. Ruokaohjeet ovat alkuperäisessä tekstimuodossaan.

Raakaperunavanukas

1½ lit. perunoita, 1 l maitoa,
2-3 munaa, 2 rkl vehnä jauhoja,
2 rkl voita,
1 rkl sokeria ja suolaa.
Perunat jauhetaan raakoina.
Mitataan 1 litra maitoa ja saman
verran perunasosetta,
sekoitetaan. Voi sulatetaan ja
kaikki aineet sekoitetaan hyvin
yhtein. Paistetaan voidellussa
vuossa hyvässä uunin lämmössä
1-1½tunt. Kun vanukas on
vähän aikaa ollut uunissa,
sekoitetaan sitä lusikalla kerran.
Tarjotaan puolukkaahillon kanssa.

Kaalimuhennosta

Keräkaali leikataan palasiksi ja keitetään
pehmeäksi vähässä liemessä. Sekaan
pannaan vähän voita. Kun kaali on
pehmeä, suurustetaan keitto
vehnä jauhoilla, joita on sekoitettu
kylmään maitoon. Syödään paistetun
kalan kera tai lihan kanssa.

Punajuuren varsimuhennos

Varret leikataan hienoksi, huuhdotaan ja
keitetään. Kaadetaan vesi pois, pannaan
maitoa ja ohra- tai vehnä jauhosuurus ja
suolaa.

Mukavia ruokaelämyksiä!

Helena Lahdenperä
elintarvikeneuvoja

PS

Verkasalon sukukirjassa on Irja Erkkilän kirjoitus Anna-tädin elämäntyöstä (alkaen s. 215).

Puolukka-porkkanasalaatti

Puolukat puhdistetaan,
huuhdotaan ja
keitetään rikki.
porkkanat raavitaan,
paloitellaan ja
keitetään pehmeiksi.
Vesi kaadetaan niistä
pois ja porkkanat
hierotaan sihtin läpi.
Tämä sose sekoitetaan
keitettyjen puolukoiden
joukkoon, jotka täten
tarvitsevat vähemmän
sokeria ja tämä lisätään
maun mukaan. seoksen
annetaan kiehua

kunnes se tasaantuu, jolloin se kaadetaan
purnukkaan. Purnukkaan suun kokoinen
voipaperi painetaan jäähtyneen soseen
pinnalle ja purnukka peitetään
voipaperilla.

(KUVA: KOTIMAISET KASVIKSET/Sanna Peurakoski)

Rabarberipuuroa puolain kera

Puolat(=puolukat) ja raparperit annetaan
kiehua. Suurustetaan perunajauhoilla.
Maustetaan siirapilla ja sokerilla. Syödään
maidon kera.

Suvun tunnukset

Isännänviiri on kooltaan 50 X 400 cm ja on sopiva 8 - 9 metriseen lipputankoon. Materiaaliltaan viiri on kudottua lippukangasta, 100% polyesteriä ja tiheydeltään 155g/neliö. Käyttöoikeus viiriin on sukuun kuuluvalla.
Hinta: 53,00 euroa

Pöytästandaari

on valmistettu polyesterilippusatiinista ja siihen kuuluu kirkas metallitanko sekä marmorijalusta.

Hinta: 28,00 euroa

Sekä viiriin että standaarin on suunnitellut graafikko Kaisu Klemetti.

Sukukorut

ovat malliltaan samat kuin kuusikymmentäluvulla tehdyt korut. Miesten solmioneulan ja kalvosinnappien taustat ja koneistot ovat kuitenkin uudet ja nykyaikaan paremmin sopivat. Korut on käsityönä valmistanut kultaseppä Timo Turunen, Aikamuoto Watch & Design

Naisten koru 35,00 €
Kalvosinnapit 30,00 €
Solmioneula 30,00 €

Sukukirja

Verkasalot, Vihantilainen talonpoikaissuku

Kustantaja: Verkasalon Sukuseura ry

Julkaistu vuonna 2000, sidottu, 562 sivua

Koko 17,5 * 25,5 cm

Hinta: 50,00 euroa, kaksi kirjaa saa 90 eurolla (lisäkirjat 40 €)

Kirjaa on myytävänä Ilkka Verkasalolla, Pekka Verkasalolla ja Eija Hanhinevalla, joiden osoitteet ja puhelinnumerot löytyvät tästä lehdestä.

Tuotteiden tilaukset tehdään sukuseuran sihteerille:

Petri Verkasalo

kirjeellä

lisäkintie 13

85410 Sievi

puhelimella

(08) 480 108

Tuotteet lähetetään postissa ja mukana tulee tilisiirto-lomake tai lasku. Hintoihin lisätään postituskuluja. Maksuehtona on 14 päivää netto (ts. toivotaan maksua mahdollisimman pian seurannan helpottamiseksi). Tuotteiden muunlaisesta toimittamisesta (esimerkiksi nouto) voi sopia tilaamisen yhteydessä.

Sukuleiri teki Werkasarka-lehden

Kaisu Mikkela

Meitä oli parikymmentä eri-ikäistä Kajaanista, Vantaalta, Siilinjärveltä, Turusta, Vihannista ja Helsingistä, jotka kokoontuimme viime heinäkuussa Sukuleirille Vihannin kotiseutukeskukseen.

Kotiseutukeskus oli toimiva leiripaikka. Suurin osa meistä yöpyi Uhtuan kantissa. Lähellä oli lapsille soveltuva uimaranta ja kaupat kävelymatkan päässä.

Koko maisema huokuu sukumme historiaa. Kotiseutukeskus Ukonkanti on syntynyt sukuseuran perustajajäsenen, Eljas Verkasalon ideasta. Mikkelan kanti on sukumme rakennuksia, koska Anna Verkasalon tytär Anna Stina Yypänho muutti taloon miniäksi sata vuotta sitten. Uhtuan kanti siirrettiin Uhtualta Marjatta Kankaalan, sotelesken, perheen asunnoksi. Hänen miehensä Janne Kankaalan isoäiti oli Hilma Verkasalo.

Sukuleireistä ensimmäinen

Teliasoneran päätökijä Marja-Liisa Viherä oli leirin valmistelussa mukana. Suomen viestintäleireistä tämä oli ensimmäinen sukuleiri.

Työvälineinä meillä oli muutama tietokone ja niistä yhdessä taitto-ohjelma ja muutamia kännyköitä. Kirjaston langatonta verkkoa emme uskaltaneet

käyttämään. Pohjois-Pohjanmaan Puhelinosuuskunta sponsoroi meille internet-yhteydet edulliseen hintaan. Teimme retkiä suvun paikoille, söimme yhdessä tekemäämme ruokaa, haastattelimme sukulaisia läheltä ja kaukaa, kirjoitimme juttuja, valokuvasimme, taitoimme ja lopulta monistimme lehden. Yhteisen ponnistuksen tuloksena valmistui Werkasarka-lehti.

Verkasarka-lehti löytyy sukuseuran sivuilta internetissä osoitteessa

www.genealogia.fi/sukus/verkasalo

Verkasarkaa voi ostaa kolmen euron hintaan Vihannin pääkirjastosta tai tilata puh. 040-8425510 tai sähkö-postitse kaisu.mikkela@pp.inet.fi. Tuotto tulee sukuseuran hyväksi. Vihannin kotiseutumuseolta lehteä voi myös ostaa ja tuotto menee tällöin museolle

w e r k a s a r k a

Verkasalolaisten sukuidentiteetti

Kaisu Mikkellä

Verkasalolaisten juurissa on paljon savo-karjalaisuutta. Esi-isämme Krister Eliaanpoika Kokkosen (s. 1734 Kuopion maaseurakuntaan kuuluneessa Karttulassa) äiti oli Kristiina Tiitinen Pielavedeltä. Tutkimusten mukaan Tiitisten juuret menevät 1400-luvun Karjalan Kannakselle. Myös Kokkoset lähtivät Kannakselta. Matkallaan luoteeseen he asuttivat mm. Säämingin emäseurakuntaan kuulunutta Punkaharjua, jonka paikannimistöissä Kokkos-nimi esiintyy.

Krister Kokkonen avioitui Anna Antintytär Häkkinän (s. 1730 Vihannin Alpuassa) kanssa. Heidän poikansa Juhon avioitui puolestaan Liisa Juusontytär Häkkinän (s. 1764 Oulaisten Piipsjärvellä) kanssa. Seudun Häkkinä-nimiset talot ovat savolaisten 1500-luvulla asuttamia.

Juhon ja Liisan poika Yrjö (s. 1803 Vihannissa) avioitui Stiina Kustaava Nivalan (s. 1803) kanssa. Stiinan synnyinseutu Paavola edusti vahvaa savolaisasutusta, ja hänen isoäitinsä kotitalon nimi oli Kokko.

Mitä, keitä me olemme?

Mikä on näistä juurista kasvaneen suvun identiteetti. Mikä on ominaislaatumme? Mitä, keitä me olemme?

Kulttuuri, kuten identiteettikin on monikerroksinen asia. Ne muuttuvat koko ajan. Jotkut asiat ovat näkyviä, jotkut piilossa.

Eräs näkyvä piirre on ihmisen koko. Me verkasalolaiset olemme pääosin aika lyhyitä varreltamme. Tämän havaitsi eräs "ulkopuolinen" vierailtuuan miehensä mu-

kana sukkokouksessamme. Lyhyys viittaa savolaisuuteen. Savolaiset ovat olleet lyhyitä muihin suomalaisiin verrattuna. Menneinä vuosisatoina savolaisia sotamiehiä varten oli erilaiset pituusvaatimukset kuin muita sotamiehiä.

Huolimatta juuriemme karjalaisuudesta olemme enimmäkseen hyvin evankelisluterilaisia, hartaita kristittyjä, lähellä herännäisyyttä. "Tämä kirkon suunta ei elämöi uskollaan", totesi edesmennyt kirkkoherra Esa Malkamäki Verkasalon sukkokouksen jumalanpalveluksessa. Hengellisyydestä huolimatta suvussamme ei ole juuri pappeja.

Soveltamista, uuden kokeilua, yhteisöllisyyttä

Sen sijaan insinöörejä meissä on enemmän. Tiedon soveltaminen, uuden kokeileminen taitaakin olla sukumme vahvaa aluetta. Tästäkin ehkä saamme kiittää itäsuomalaisia juuriamme. Esi-vanhempiemme asuinpaikka vaihtui tiheään. Koko klaani eli suku muutti. Metsää kaskeamalla he etsivät uusia viljelysmaita. Metsän hyötykäyttö tuli tutuksi. Uusien asumusten rakentamisesta tuli arkipäivää.

Autojen elinympäristöjen haltuunotto muokkasi suvun olemusta sukupolvesta toiseen. Siksi ehkä yhdessä toimiminen, yhteiskunnallisuus, tietynlainen sosiaalisuuden soveltaminen on suvullemme ollut tyypillistä. Kotiseututyö, siihen liittyvien aloitteiden teko, lehtien perustaminen ja kustantaminen, kirjoittaminen ja julkaisujen painaminen on myös ollut suvun näkyvää toimintakulttuuria.

Jos olemme opiskelleet korkeakouluissa pitkälle, emme niinkään teoreettista perustutkimusta, kuin sovetavia

aloja. On sanottu, että meissä olisi taiteellisuutta. Ehkä niin onkin? Mutta onko meissä enemmän opettajia kuin muissa suomalaisissa suvuissa?

Yritteliäisyys kuuluu sukumme piirteisiin. Pienyrittäjiä löytyy muitakin kuin maatalouden harjoittajia. Kauppiaita ei verkasalolaisissa juuri ole omaa lähisukuani lukuunottamatta, jossa ammatti tuli perheeseen vävyn tuomana.

Toivon, että tämä kirjoitukseni käynnistää suvun ja sukuaarojen ominaisuutteen pohdintaa internetissä seuran sivuilla www.genealogia.fi/sukus/verkasalo/ tai sukulehdessä. Minulle voi myös kirjoittaa kommentteja ja kysymyksiä

Kaisu Toivontytär Mikkellä

Turusta

Annan sukuhaaraa

kaisu.mikkela@pp.inet.fi

Tutustutaan sukuun

Pekka Verkasalo

Kesällä 2006 sukujuhlissa ja vuosikokouksessa keskusteltiin sukuseuran toiminnan aktivoimisesta ja varsinkin seuran jäsenten välisen viestinnän kehittämisestä, tai oikeastaan pitäisi kai puhua seuran jäsenten välisen viestinnän aloittamisesta. Seuran uusi, juuri valittu hallitus sai vuosikokouksen päätteeksi ideoita seuran jäsenten välisen kanssakäymisen kehittämiseksi. Hallitus sopi Kaisu Mikkilän kanssa, että Kaisu kokoaa sopivan joukon henkilöitä pohtimaan asiaa ja tarkentamaan kesällä esiin tulleita ideoita.

Maaliskuun alussa koitti lauantai, jolloin valittu porukka kokoontui Helsinkiin keskustelemaan vuorovaikutuksen lisäämisestä seurassa. Kokouksessa käsiteltiin pääasiassa seuran kotisivujen kehittämistä vuorovaikutusta edistävään suuntaan. Muutama asia nousi selvästi muita tärkeämmäksi: Keskustelun lisääminen kotisivuilla, sukulaisten esittelyt ja yhteystietojen kokoaminen kotisivuille.

Keskustelun lisäämiseksi sovittiin, että kevään aikana selvitetään mahdollisuudet ottaa käyttöön keskustelupalsta, jossa ajatusten vaihto tapahtuisi kohtuullisen helposti. Keskustelua voisi käydä mistä tahansa aiheesta ja kuka tahansa voisi aloittaa uuden keskusteluketjun.

Sukulaisten esittelyt kertoisivat seuran jäsenistä: heidän harrastuksistaan, olemisesta ja elämisestä yleensäkin. Esittelyinä voivat toimia myös linkit henkilöiden kotisivuille ja mahdollisesti myös harrastusten ja yritysten sivuille, jotka jotenkin kuuluvat suvun yhtey-

teen.

Yhteystietojen kerääminen kotisivuille täytyy hoitaa niin, että niiden väärinkäyttö ei onnistu helposti. Tarkoitus ei ole tarjota ros-kapostien lähettäjiille ilmaisia sähköposti-osoitteita.

Noiden asioiden konkretisoimiseksi kokoontunut ryhmä päätti kokeilla ensimmäiseksi linkkilistan keräämistä sukuseuran kotisivuille. Linkkilistan syntymiseksi pyydetäänkin jäsenistöä lähettämään omien kotisivujen linkkejä, joista muutkin seuran jäsenet voisivat olla kiinnostuneita. Jos tiedossa on muiden kotisivuja, jotka haluaisit mukaan listalle, niin pyydä sivujen omistajalta lupa linkin lisäämiseksi meidän suvun kotisivujen linkkeihin.

Jos haluat sähköpostiosoitteesi seuran jäsenten tietoon kerro sekin, niin tehdään aluksi yhteystiedoiksi sähköpostiosoitte-luettelo.

Werkasalon Sukuseura ry
Saannot Historiaa Hallitus Jäseneksi Etusivulle

Sukujuhlat 8.7.2006
Kotiseutukeskuksessa

Kuvia juhlista   Kuvia näyttelystä

Juhlia edeltävällä viikolla pidetyt sukuleirit on varmaankin jossain kuvina, joita voisi myös laittaa suvulle nähtäväksi.

Viestintäleiri
Pyhäjokiseudussa
Baahjalaisessa
Werkasarka

Museomatti
Pyhäjokiseudussa
Mielipide-palstalla

Sukujuhlat
Kuvia

Myyntiä
Sukukirja
Seuran toiminta

Terveisiä
seuralle

Vaakina

Vieraskirja
LUE
KIRJOITA

lokakuuta 2003

4.2.2007

Linkit ja sähköpostiosoitteet voi lähettää sähköpostiosoitteella Pekka.verkasalo@kolumbus.fi

Tuohan ei ole oikea sähköpostiosoite, vaan siinä on tuo kirjoitettu "at" korvattava oikealla merkillä @. Tämä on yksi mahdollisuus kertoa sähköpostiosoitteita kotisivuilla, niin ettei niitä pysty koneellisesti käyttämään väärin tarkoituksiin.

Kotisivujen kehittämiseksi ja varsinkin aktiivisten sivujen hoitamiseksi tarvitaan muutama henkilö. Löytyisikö tällaisella kyselyllä halukkaita osajia tai oppimishaluisia jakamaan kotisivujen hoidon tehtäviä. Halukkuuden ja kyselyt voi esittää tuohon edellä mainittuun osoitteeseen.

Werkasalon Sukuseuran kotisivut löytyvät Suomen Sukututkimusseuran palvelimelta muiden sukuseurojen joukosta, eli osoitteesta www.genealogia.fi/sukus/verkasalo/

Vuosi 2006

Pekka Verkasalo

Sukuseuran vuosi 2006 osoittautui toiminnan vuodeksi. Ideana muhinut viestintäleiri kypsyi talven ja kevään aikana sukuleiriksi, jonka pääaihe oli kanssakäymisen ja viestinnän aktivoiminen seurassamme. Leiri toimitti Werkasarka-lehden, joka tehtiin alusta loppuun – julkaisukuntoon kyseisen leirin aikana. Werkasarka julkaistiin sukujuhlassa leirin päätteeksi.

Werkasaloon Sukuseuran sukujuhla ja vuosikokous hoidettiin perinteisen kaavan mukaan. Joustavuuttakin seuran toiminnasta tarvittaessa löytyy, hartaushetki Vihannin kirkossa sai yllättävän käänteen, kun Siikasalon seurakunnan pastori soitti aamulla ja kertoi olevansa sairas. Hartauden kaavaa muutettiin ja sovittiin Vaarit-Kvartetille hienan suurempi osuus hartaushetken ohjelmasta. Vaarit-Kvartetti vastasi suurimmasta osasta juhlan ohjelmaa esittämällä musiikillaan kotiseutua, historiaa sekä kunnianosoituksen veteraaneille.

Seuran vuosikokouksen jälkeen virisi aktiivinen keskustelu seuran toiminnan aktivoimisesta. Keskustelu antoi uudelle hallitukselle virikkeitä kehittää toimintaa ja seuran jäsenten kanssakäymistä. Sukuseuran näkyvyyttä haluttiin parantaa esimerkiksi internet-kotisivujen avulla.

Jo mainittu sukuleiri teki artikkelin myös Vihannin kotiseutumuseosta. Tämä synnytti syksyllä keskustelun Museo-Matin perinnöstä huolehtimista. Vihannin kunnalle jätettiin Verkasalon Sukuseuran nimissä vetoamus kotiseutumuseon kehittämistä. Myös Pyhäjokiseudussa kerrottiin laajasti Museo-Matin toiminnasta ja kotiseutumuseon tilasta.

Seuran hallituksella on nyt hyvät eväät kehittää seuran toimintaa. Ensi kesänä on tarkoitus kekeilla toista sukuleiriä perheleirin muodossa. Jospa tästä syntyisi perinne ja seuran toimintaa aktivoiva jatkuva tapahtuma.

Usvaneidot tanssii

usvaneidot tanssivat
sangot käsissään
aavalla suolla

suomurainten kansa
vaeltaa hetteikköjen yli
ihmisten kyliin

Marjatta Verkasalo

Vihanti maailman kartalle

Vihannissa assuu monensortin väkiä.

Ennen kaivosväki asutti Lampinsaaren,
muisa kylisä elelivät lumiahot, törmikosket,
kotilat, ja verkasalot.

Kirkonkyläsä pitivät kortteeria opettajat, lääkärit
ja kunnan viskaalit.

Nyt kaivosväki on muuttanut etelään tai palavelutaloihin.

Verkasaloja, törmikoskia, kotiloita ja lumiahoja
elelee ympäri Suomia ja ulukomaillaki.

Opettajakki tuppaa kaupunkeihin.

Eipä tämä Vihanti ihan tyhjäksi oo jääny.

Täälä ellää viihteliäitä ihmisiä, jotka muokkaavat

Vihannista uuvenlaisen kotikeitaan.

Siinä keitaasa voi leppuuttaa hermojaan,
ku maailmalla ahistaa.

Anja O. Kaartinen

Esittelytekstistä kirjan kannessa todetaan:

"Usvaneidot tanssii" on vihantilaisten runoharrastajien uusin taidonnäyte. Kotiseutuyhdistys on kirjan kustantaja ja kirjan julkaisu sattuu sopivasti juhlavuoteen 2007 yhdistyksen täyttäessä 60 vuotta. Runoharrastus on Vihannissa voimissaan ja on tärkeä, että runoja myös julkaistaan. Se kannustaa jatkamaan ja on samalla yksi parhaimpia tapoja tehdä kotiseututyötä. Onneksi Vihannissa runoon vihkiytyneitä, "viihteliäitä ihmisiä" piisaa, mistä yhdistys on enemmän kuin kiitollinen.